

A stylized illustration of a young girl, Sadako Sasaki, with short black hair and a braid, wearing a pink and orange kimono. She is holding a large, colorful paper crane. The background features a sunset with a yellow and orange sky and blue and green clouds. The title 'SADAKO OG DE TUSEN TRANENE' is written in large, blue, sans-serif capital letters across the center of the image.

SADAKO OG DE TUSEN TRANENE

Info- og aktivitetshæfte
for Hiroshimadagen

Lær å brette origami
og lage fredslanterner

HIROSHIMA OG NAGASAKI

Atomvåpen er det farligste og mest ødeleggende våpen som finnes.

To ganger i menneskets historie har atomvåpenet blitt brukt i krig. Dette skjedde i 1945 mot slutten av andre verdenskrig i Japan.

Den **6. august 1945** ble den første atombomben sluppet over Hiroshima, og drepte 120 000 mennesker umiddelbart. Tre dager senere, den **9. august**, ble den andre atombomben sluppet over Nagasaki.

I tillegg til alle menneskene som døde gjorde atombombene enorm skade på byene og innbyggere som bodde der. Mange nabolag, skoler, sykehus og andre bygninger ble jevnet med jorden.

Det var lite helsepersonell kunne gjøre for å hjelpe de overlevende. Tusenvis av familier, barn og unge fikk sine liv ødelagt av atombomben.

Atombombene i Hiroshima og Nagasaki minner oss om atomvåpenets katastrofale konsekvenser for mennesker og jorda vi lever på.

En av de som overlevde bomben, men senere ble syk fra den radioaktive strålingen het **Sadako Sasaki**. Du kan lese mer om Sadako på de neste sidene.

FORTELLINGEN OM SADAKO OG DE TUSEN PAPIRTRANENE

Sadako var bare to år gammel da en atombombe ødela hennes hjemby Hiroshima. Mange mennesker døde eller ble skadet, men heldigvis overlevde Sadako og hennes foreldre.

Etter bomben begynte svart regn å dryppe fra de store, mørke og giftige røykskyene over byen. Familien forsøkte å beskytte seg selv fra regnet, men det var vanskelig å ikke puste inn den skadelige luften.

Etter krigen forsøkte Sadako og hennes familie å legge den vonde tiden bak seg og bygge opp livene sine igjen. Sadako var omtenksum og hjelpsom, elsket å gå på skolen og hadde mange venner. Hun vokste seg sterk, ble den raskeste til å løpe på skolelaget og drømte om å bli gymlærer.

En dag da Sadako var tolv år, merket hun at hun hadde litt vondt rundt halsen. Legen sa at den radioaktive luften etter atombomben hadde gjort henne alvorlig syk og Sadako ble lagt inn på Røde Kors-sykehuset hvor hun bodde i månedsvis.

En dag fikk Sadako origamipapir i gave. Inspirert av en gammel japansk legende, brettet Sadako over tusen papirtraner i håp om å bli frisk igjen. Selv om hun var veldig svak, satt hun i timesvis hver dag og brettet små papirtraner i forskjellige farger.

Men Sadako ble ikke bedre. Bare tolv år gammel døde hun på sykehuset med familien sin rundt seg.

Etter Sadakos begravelse ønsket klassekameratene å lage et monument til minne for alle barna som ble uskyldige ofre for atombomben. De samlet inn støtte fra over 3000 skoler verden rundt for å lage en ni meter høy bronsestatue av Sadako i Hiroshimas fredspark.

Under monumentet kan man lese:

***Dette er vårt rop,
dette er vår bønn;
fred i verden.***

Hvert år besøker tusenvis av mennesker fra hele verden barnas fredsmonument. Med seg har de fargerike papirtraner, et symbol på Sadakos siste ønske om fred og en atomvåpenfri verden. Moren til Sadako gav noen av papirtranene til Sadakos skoleklasse og la resten sammen med blomstene i kisten under begravelsen.

BRETT EN FREDSFUGL

Fredsduen

I mange land er duen blitt et ikonisk symbol på fred og håp. Noen steder arrangeres det derfor fredsmarkeringer med dueslipp.

Tranen

I Japan er tranen en mytisk og hellig fugl som sies å leve i tusen år ifølge folketradisjonen. Tranen er et symbol på lykke, god helse og et langt liv og en gammel japansk legende sier at den som bretter tusen traner i papir vil få et ønske oppfylt. Papirtranen (tsuru) har blitt et symbol på fred.

Origami

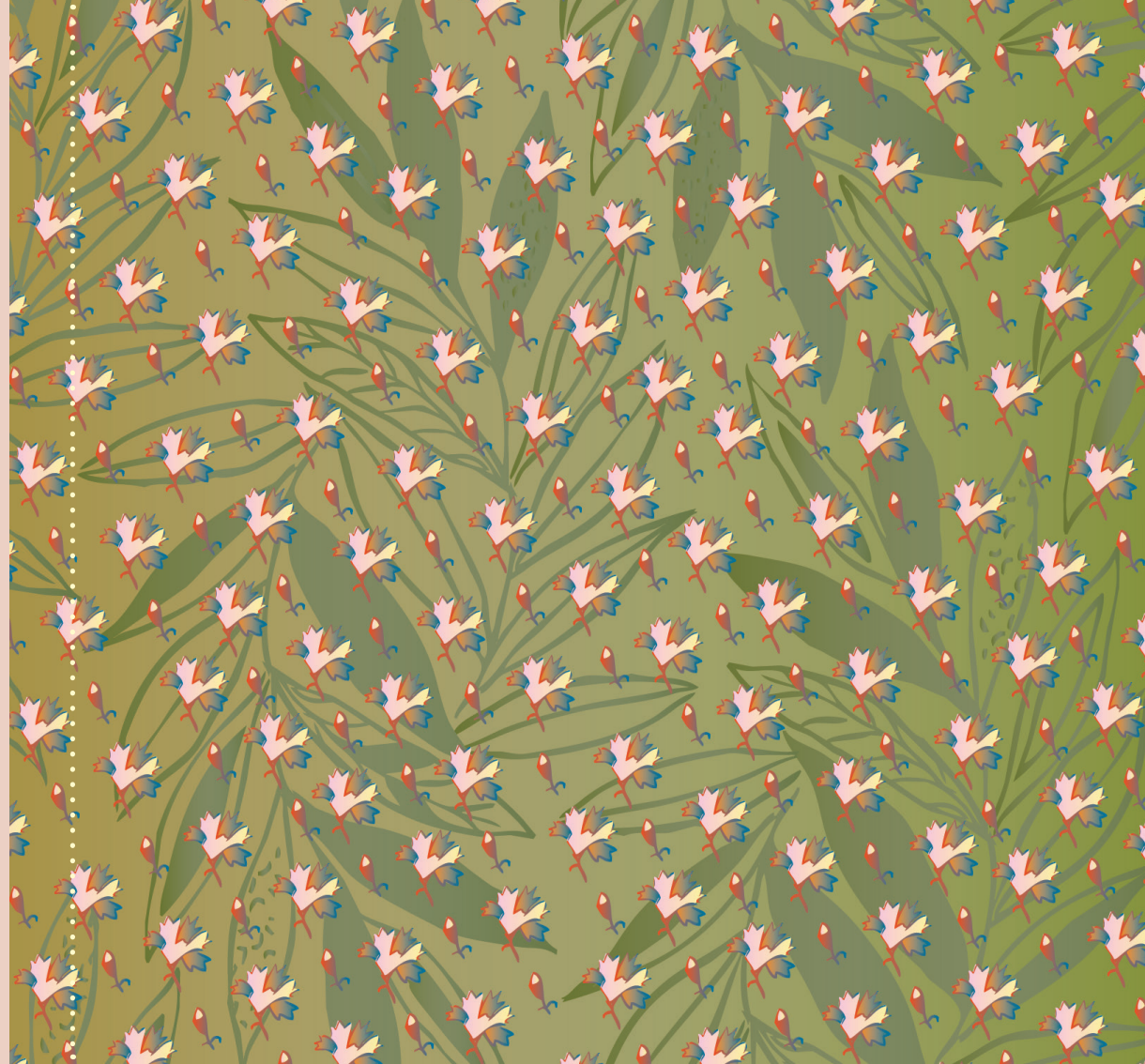
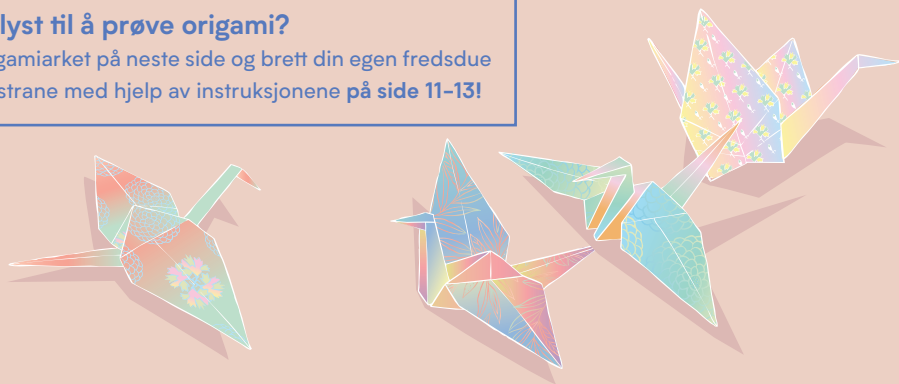
Origami er japansk for «papirbretting». Origami er kunsten å brette papir etter geometriske regler.

Senbazuru

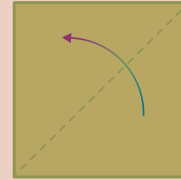
Tranen er den mest kjente origamifiguren og *senbazuru* er navnet på tradisjonen hvor man bretter tusen papirtraner i håp om å få et ønske oppfylt.

Har du lyst til å prøve origami?

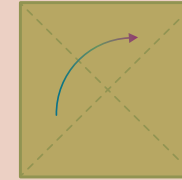
Riv ut origamiarket på neste side og brett din egen fredsduen eller fredstrane med hjelp av instruksjonene på side 11–13!

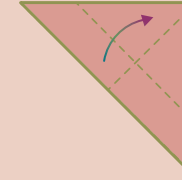
FREDSDUE INSTRUKSJONER

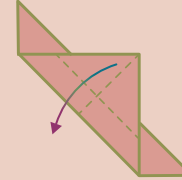
1. Brett diagonalt fra hjørne til hjørne og press fingeren din langs kanten.

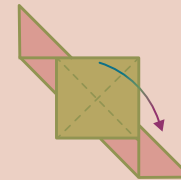
2. Åpne opp og brett diagonalt fra de to andre hjørnene. Nå har du en trekant.

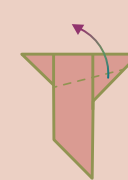
3. Brett den bredeste delen av trekanten litt opp, som vist på bildet. Snu deretter arket rundt.

4. Ta tak i det øverste papirlaget i spissen av trekanten og brett litt ned som vist på bildet.

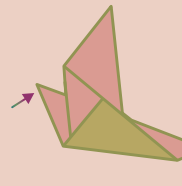
5. Brett deretter arket på midten sånn at de to hjørnene på langsiden møtes.

6. Legg papiret med den lange delen nedover som vist på bilde og brett den ene "vingen" opp.

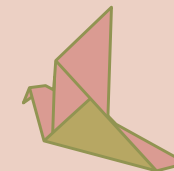

7. Snu papiret og gjenta på andre siden.

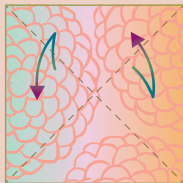

8. Lag et hode ved å brette den ene tuppen nedover. Press en fin liten kant på toppen av hodet forsiktig mellom tommelen og pekefingeren for å få hodet til å sitte.

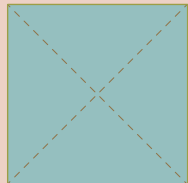
9. Nå er fredsdue din klar! Du kan pynte den med å tegne øyne, fargelegge den eller skrive et personlig budskap på vingene.

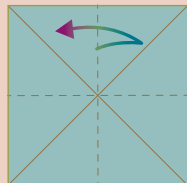
FREDSTRANE INSTRUKSJONER

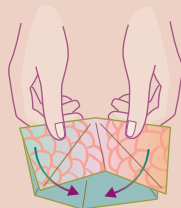
1. Brett diagonalt fra hjørne til hjørne og press fingeren din langs kanten. Åpne opp og brett diagonalt fra de to andre hjørnene. Åpne arket.

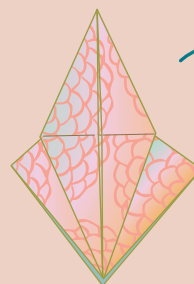
2. Snu papiret rundt med den andre siden av arket opp.

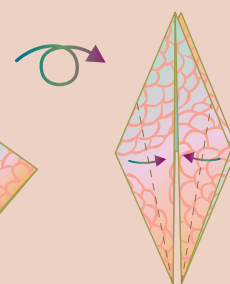
3. Brett arket på midten, kant til kant. Åpne arket og gjør det samme i den andre retningen, men denne gangen bretter du den ikke ut igjen, den ikke ut igjen.

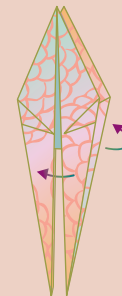
4. Hold arket akkurat som vist på bildet. Dytt hendene dine mot hverandre til papiret former en firkant. Du skal nå ha to 'vinger' på siden.

9. Snu papiret med den andre siden opp. Gjenta step 5 til 8 på denne siden også.

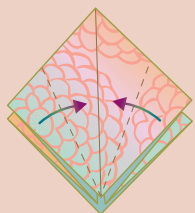
10. Brett den ytre kanten inn til midten. Snu papiret og gjenta på andre siden.

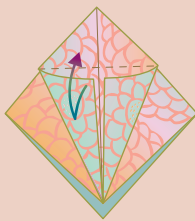
11. Brett den ene 'vingen' på høyre side over til venstre (som du bretter en side i en bok). Snu arket rundt og gjør det samme igjen. Brett høyre 'vinge' over venstre.

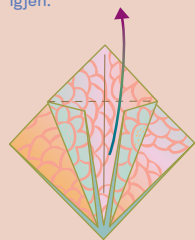
12. Brett det nederste hjørnet helt opp. Snu arket og gjenta på andre siden.

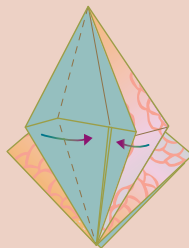
5. Press arket ned så det blir flatt og former en firkant. Pass på at den lukkede delen peker oppover og den åpne delen nedover. Brett sidehjørnene inn mot midten – først høyre, så venstre.

6. Brett toppen nedover, press med fingrene for å lage en kant og åpne den igjen.

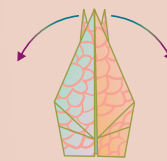
7. Åpne opp den fremste 'vingen' litt. Ta tak i det ene papirlaget og brett den oppover så den former en slags diamant.

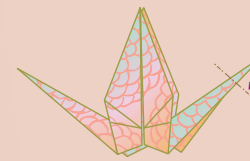
8. Press arket langs kanten på den ytre kanten så den nye delen ligger flatt.

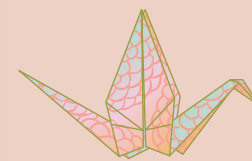
13. Igjen, brett den ene 'vingen' på høyre side over til venstre. Snu arket rundt og gjør det samme igjen. Brett høyre 'vinge' over venstre.

14. Dra tuppene som stikker ut på toppen litt utover. For å få de til å bli sittende i denne posisjonen, press den nederste delen av arket mellom tommelen og pekefingeren.

15. Lag et hode ved å brette den ene tuppen nedover. Press en fin liten kant på toppen av hodet forsiktig mellom tommelen og pekefingeren for å få hodet til å sitte.

16. Nå er fredsfuglen din klar! Hvis du vil kan du skrive et fredsbudskap på den, eller tre en tråd igjennom den og henge den til pynt. (Ps. For å få fuglen til å stå av seg selv kan du blåse i hullet på undersiden mens du drar vingene forsiktig ut til sidene.)

TENN ET LYS FOR HIROSHIMA

Fredslyanter

I mange kulturer og religioner er det vanlig å tenne lys for håp, fred og ettertanke.

I Japan arrangeres det fredsmarkeringer hver sommer for å minnes ofrene for atombombene i 1945.

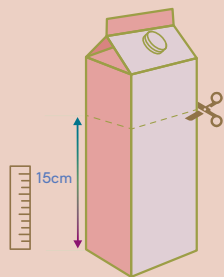
I Hiroshima og Nagasaki samles barn og voksne langs elvene for å sette ut papirlykter med personlige fredsbudskap på vannet. På japansk heter denne tradisjonen törō-nagashi.

Har du lyst til å lage din egen fredslynter?

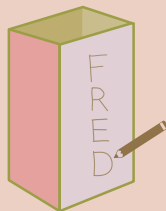
Lær hvordan på side 16-17!

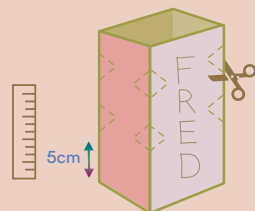
LAG DIN EGEN FREDSLYKT (ENKEL)

1. Mål og tegn en strek 15 cm fra bunnen på melkekartongen. Klipp eller skjær av toppen sånn at bare bunnen gjenstår. Få hjelp av en voksen hvis du synes det er vanskelig.

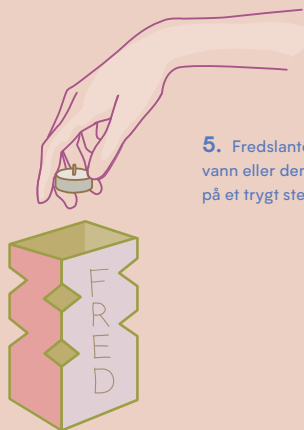

2. Pynt melkekartongen sånn som du selv vil. Du kan for eksempel male, fargelegge, lime på fint papir og skrive ditt personlige ønske eller fredsbudskap.

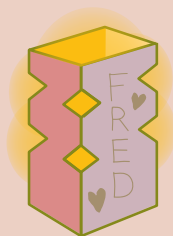

3. Hvis du vil kan du klippe noen trekanter i hjørnene som vist på bildet. (Hvis du vil at lanternen skal flyte på vann må du ikke klippe i de nederste 5 cm).

4. Når freds lanternen din er klar kan du tenne et lite telys som du forsiktig plasserer i bunnen av lanternen.

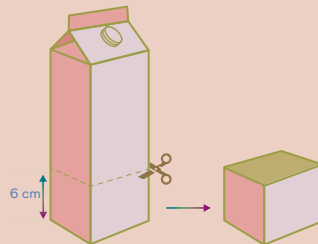

5. Fredslanternen kan flyte på vann eller den kan stå som pynt på et trygt sted.

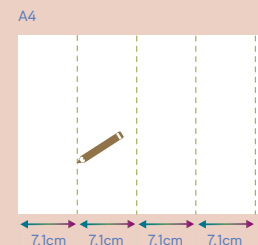

Husk å blåse ut telyset etter bruk og pass på miljøet ved å rydde opp etter deg :)

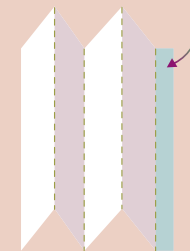
LAG DIN EGEN FREDSLYKT (LITT VANSKELIGERE)

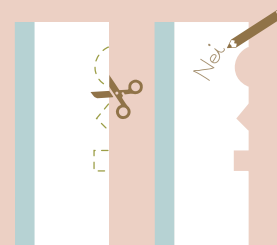
1. Mål og tegn en strek 6 cm fra bunnen på melkekartongen. Klipp eller skjær av toppen sånn at bare bunnen gjenstår. Få hjelp av en voksen hvis du synes det er vanskelig.

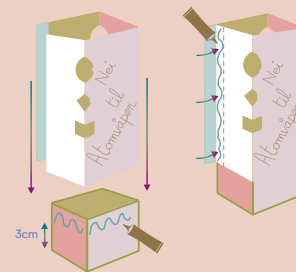
2. Ta et vanlig A4 ark og klipp det i to på langs. Deretter mål og tegn opp 7,1 cm bortover langsiden av arket fire ganger.

3. Brett arket langs alle strekene du har tegnet. (Den siste lille biten på enden skal brukes når du til slutt limer den på melkekartongen).

4. Når du har brettet arket flatt, kan du klippe små mønstre langs kantene. Pynt arket som du selv vil. Du kan for eksempel male, fargelegge, lime på fint papir og skrive ditt personlige ønske eller fredsbudskap.

5. Åpne arket og brett langs kantene slik at den akkurat går rundt melkekartongen. Lim arket på melkekartongen. (Hvis du vil at lanternen skal flyte på vann er det best å ikke lime arket på de nederste 3 cm).

6. Når freds lanternen din er klar kan du tenne et lite telys som du forsiktig plasserer i bunnen av lanternen. Fredslanternen kan flyte på vann eller den kan stå som pynt på et trygt sted.

EN VERDEN UTEN ATOMVÅPEN ER MULIG!

FNs atomvåpenforbud

I 2017 stemte 122 medlemsland i FN for en avtale som gjør det forbudt å lage eller bruke atomvåpen i verden. De fleste landene i verden synes at det er feil å true andre med atomvåpen og mener at atomvåpen bør være forbudt. Selv om flere og flere land støtter FNs atomvåpenforbud, har ikke Norge blitt en del av avtalen enda.

Heldigvis er det mange ordførere og kommuner som ønsker å beskytte sine innbyggere mot atomvåpen ved å støtte FNs atomvåpenforbud. Kanskje din ordfører og ditt kommunestyre er en av dem? Mange byer over hele verden har også sluttet seg til kommuneappellen ICAN Cities Appeal der man sier nei til atomvåpen. ICAN er kampanjen for et forbud mot atomvåpen, som fikk Nobels fredspris i 2017.

Hva er FN?

FN (de Forente Nasjoner) er en global organisasjon grunnlagt i 1945. FN har 193 medlemsland og er en viktig møteplass for å diskutere eller kritisere hverandre. Her kan land forsøke å bli enig om hvordan de skal samarbeide og hvilke regler som skal gjelde i internasjonal politikk. FN jobber med tre hovedområder: 1) fred og sikkerhet, 2) bærekraftig utvikling, og 3) menneskerettigheter.

Atomnedrustning var tema for den første resolusjonen vedtatt av FN i 1946. I 1959 vedtok FN målet om total atomnedrustning. Dette har vært et hovedmål for alle FNs generalsekretærer.

Lær mer om atomvåpen på
www.neitilatomvapen.org

“JEG SKRIVER FRED PÅ DINE VINGER
OG SÅ KAN DU FLY OVER HELE VERDEN”

Sadako Sasaki, 12 år

Sadako var en japansk jente som overlevde atombomben i Hiroshima i 1945, men senere ble syk av ettervirkningene. Den rørende fortellingen om Sadako og de tusen papirtrane har nådd millioner av barn og voksne over hele verden.

I dette heftet kan du lære om Sadakos livshistorie, hvordan brette fredsflugler og lage fredslykter.

Den 6. august er Hiroshimadagen. Hvis du er som Sadako og drømmer om en mer fredelig og atomvåpenfri verden, kan du og de du kjenner bli med å markere dagen.

nei
TIL ATOMVÅPEN

Produsert av Nei til Atomvåpen med støtte fra Fritt Ord, Fredsstiftelsen og Utenriksdepartementet.
Illustrasjoner av Karine Faou / Tundra*. Grafisk design av Nick Alexander